

PÁLYÁZAT

a

FÖLDES FERENC GIMNÁZIUM

(3525 Miskolc, Hősök tere 7.)

köznevelési intézmény

INTÉZMÉNYVEZETŐI

beosztásának ellátására

Készítette:

Dr. Nagymáthé Sarolta

2013.

Tartalomjegyzék

Az indíttatás	2
Visszatekintés a kezdetekre	5
Helyzetelemzés	9
A külső körülmények	9
Ahogy a gimnáziumot kívülállóként láthatjuk	12
Az oktatásról - tényszerűen	12
Személyi feltételek alakulása	16
A pedagógiai munka	16
Érettségi és felsőoktatási mutatók	20
Tanórán kívül	20
A jövő tervezéséről	23
Összegzés	27

*„Hajt az idő gyorsan - rendes útján eljár -
Ha felülünk, felvesz, ha maradunk, nem vár;
Változik a világ: gyengül, ami erős,
És erős lesz, ami gyenge volt azelőtt.”*

(Arany János)

Az indíttatás

Miskolci születésű, miskolci lakosként – akár mint diák, akár mint pedagógus - számtalanszor kerültem kapcsolatba a Földes Ferenc Gimnáziummal, tanáraival. Gimnazistaként megfordultam a diák rendezvényeken, az akkori „Földes-klubokon”, később pedig jártam itt továbbképzéseken, előadásokon, és az intézmény belső munkájához kapcsolódva, érettségi elnökként.

Kívülállóként is figyelemmel követtem az iskola életét, történéseit, hiszen elválaszthatatlanok a város mindennapjaitól és - a médián keresztül, a jó PR-tevékenységnek köszönhetően - ezek publicitást is kapnak, a közélet részét képezik.

1999-től közelebbről is módomban állt megismerni az iskola belső világát, az itt folytatott munkát, egyes pedagógusokat, mivel az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont munkatársaként számos területre volt betekintési lehetőségem. Az OKÉV-ben 1999-től eltöltött 6 év alatt főleg a versenyszervezés, az érettségi vizsgáztatás, a felvételi eljárás és mérések köréből kaptam a legtöbb információt. Ezek az ismeretek több ponton megerősítették azt az általános képet, amit a Földesről tudni lehetett, és néhány területen alaposabb rálátást biztosítottak számomra az iskola életére.

A szakmai munka mindennapjaira a beérkezett versenyeredményeken, a felvételi eljárásra jelentkezők nagy számán, az érettségi statisztikai adatain keresztül lehetett visszakövetkeztetni. Az oktatásirányítás ezen szintjén eltöltött évek egy

másfajta közelítést adtak számomra a pedagógus munkához, annak értékeléséhez, biztosították az összehasonlítás lehetőségét az intézmények munkájáról.

Persze az akkori körülmények, szabályozók azóta már szinte teljességgel megváltoztak, és érzékelhetően átalakultak a viszonyok a gimnáziumban is. Ezért nem is szükséges kitérni az abban az időszakban szerzett tapasztalatokra, de az tény, hogy az iskola intézményvezetői állására benyújtott pályázatomban megírásukat ezek erősen motiválták.

A szakmai kompetenciát leginkább az adta meg számomra, hogy huszonhét éve dolgozom az oktatásban. Gyakorló tanárként nap mint nap találkozom azokkal az új folyamatokkal, amelyek a középiskolás korosztály életét, mindennapjait jellemzik. Egy köznevelési intézmény igazgatóhelyetteseként részese vagyok az iskolarendszer átalakulási folyamatának. Fenntartói szinten, a Magyarországi Evangélikus Egyháznál végzett munkám az intézményhálózat működtetésével járó feladatellátás sokrétű problémakörének kezelésével jár. A jogszabályok közötti eligazodás, a munkáltató – munkavállaló, valamint tanár – diák viszony esetleges kérdései megfelelő szintű tájékozottságot igényelnek.

Mivel a jelenlegi iskolám fenntartójánál részt veszek az evangélikus egyház intézményvezetői pályázataival kapcsolatos feladatellátásban, tudom, hogy mivel jár „kívülről” pályázni. Ismerem jól a konkrét helyzetet is. Pályázatomban úgy nyújtom be, hogy az iskoláról a lehető legtöbb információt igyekeztem összegyűjteni az elérhető hírforrásokból, annak érdekében, hogy a pályázati dokumentumból ezek alapján kiolvasható legyen az intézmény jövőjére vonatkozó tervezés is.

Egy vezetői pályázat a jövő nyitott kérdései elé igyekszik menni, de éppen a lehetőségek felismerése érdekében törekszik arra is, hogy bemutassa a jelent, az eddigi teljesítményt. A továbblépés csak az eddigi eredményeken alapulhat. Megtartani és tovább vinni azt, ami jó és előremutat, és elvetni, ami visszahúz és

akadályoz. Ezt felismerni lehet, hogy könnyebb annak, aki a kívülről szemléli az elmúlt éveket.

A jövő formálása, alakítása mindig nagy kihívás. Különösen is nagy akkor, ha olyan jelentős változások közepette kell dolgozni, mint a jelen helyzetben, a köznevelés rendszerének történelmi léptékűnek mondható átalakításában. Lehet az átalakulást nyomon követve is dolgozni, de lehet az erővonalakat felmérve beállni a jövő formálásának irányába és húzóerejévé válni az átalakulásnak, kiaknázva az abban rejlő lehetőségeket, annak érdekében, hogy iskola sikeres maradjon. Megmaradjon annak, amire múltja predesztinálja: Miskolc és a régió meghatározó középiskolájának. Azt gondolom, a gimnázium erre hivatott.

„Megértem azt is, aki nem ért meg engem,
Tudok ölelni múltat a jelenben.
És akarom ölelni a jövőt,
S szolgálatra magamat jelentem.”

(Sík Sándor)

Visszatekintés a kezdetekre

Az iskola történelmi múltja jól ismert a miskolciak körében, és ez talán nemcsak a közelmúlt vonatkozásában igaz. A régmúlt, a kezdetek felidézése ennek ellenére nem lehet haszontalan, hiszen a gyökerek ismerete mindig forrása lehet a jövő tervezésének. Az ismert múltról egy idézet:

„Kelemen Didák minorita rendi szerzetes, addig már jó néhány templom, rendház, iskola építettője, egyik útja közben Miskolcon is járt. Hosszas könyörgés, pozsonyi országgyűlési beszéd, ima, böjt hatására a minoriták engedélyt kaptak a letelepedésre a várost vezető református polgároktól. Felépült a templom, a rendház. A minoriták hazánkban 1773-ig 15 gimnáziumot szerveztek. Ezek közül az első volt a miskolci. 1730-ban két helyiségből álló házikóban kezdték az oktatást, majd többszöri bővítés, átépítés után bontották le 1910-ben a végképp használhatatlanná vált földszintes épületet. Helyén 1911-ben kezdődött meg a tanítás a királyi katolikus főgimnázium kétemeletes piros téglás épületében a mai Hősök terén, a barokk minorita Nagyboldogasszony templom és rendház mellett.”¹

A továbbiakban az iskola korai történetéből azokat a sorokat emelem ki, melyek a mai viszonyokkal erős hasonlatosságot mutatnak.

„A tanulók legtöbben miskolciak és borsodiak voltak, de jöttek Abaúj, Gömör, Sáros, Szepes és Zemplén vármegyéből is.”

¹ Németh Gergely: A Fráter György Katolikus Gimnázium története
http://epa.oszk.hu/02100/02137/00013/pdf/EPA02137_ISSN_1219543X_tomus_13_fas_1_2008_207-212.pdf

Ma a gimnázium tanulóinak jelentős része szintén vidéki. A tanulók létszáma lakóhely szerint (2011/12-es tanév adatai):

Miskolci	307 fő
Vidéki - megyei	290 fő
Vidéki – megyén kívüli:	20 fő

A bejáró tanulók között jelentős számban vannak olyanok, akik kifejezetten hátrányos helyzetű településen élnek, illetve akár őket, életkörülményeiket is jellemzi ez a helyzet.

Hátrányos helyzetű tanulók száma	126
Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma:	30

„Egyre több világi tanárt alkalmaztak. Kevés volt a fizetésük. Munkájukat hivatásszeretből végezték valamennyien.”

Talán közhelynek tűnhet, hiszen napi szinten érzékeljük, érzékeltük, hogy az elmúlt években – évtizedben a pedagógusok képzettségüket is tekintve a magyar társadalom egyik legrosszabbul fizetett foglalkoztatási csoportjává váltak. Reménység szerint várható az elmozdulás ezen a területen is.

A párhuzamosság megtalálható az idézet második részében leírtakkal is. Csak azok a tanárok képesek eredményt felmutatni, akiket az anyagiakon túl a szakmai elkötelezettség, a pályához való kötődés vezérel. Ha a hivatástudat gyengül, az kihat, kihatott az eredményekre is. Ha az eredményeket felmutató közösséghez való tartozás érzése gyengül, az egy idő után a teljesítményen is visszatükröződik...

„1885-ben a miniszteri szemle a teljes államosítást rendelte el. 1886-ban a rendtartomány főnöke visszahívta a minorita paptanárokat, így királyi katolikus gimnáziummá vált az iskola. Fenntartója teljes egészében a szakminisztériumban kezelt Katolikus Tanulmányi Alap lett.”

Ismét szembesülhetünk a helyzet hasonlóságával, hiszen az idei év legsarkalatosabb történése vetítődik elénk: az intézmény állami fenntartásba vétele. Erről a helyzetelemzésben részletesebben is szó lesz. Itt, most csak arra irányultak a kiragadott mondatok, hogy a helyzet, ami most a köznevelésben lejátszódik újszerű, más megközelítést igényel. Az akkor bekövetkezett változás egy nagyívű fejlődésnek a lehetőségét teremtette meg. A szándék most is erre irányul.

„1911-ben érettségiztethetett először az új (mai) épületben a tantestület. A költségeket a minisztérium, a megye és a város állta. Mintaadóan újszerű volt ez a maga idejében.

A tanulói létszám közel járt az ezerhez. 1936-ban pl. a 16 osztálynak 946 diákja volt és 32 tanára. Létszám tekintetében az országban egyetlen budapesti középiskola előzte meg.”

Létszám és épület. - Két igen fontos terület. A beiskolázás adatai napjainkban lassú csökkenést mutatnak, a hatosztályos képzés kivételével – alacsonyabbak az osztálylétszámok. Természetesen ez nem választható el demográfiai tényezőktől, de húzódnak más okok is a háttérben...

A társadalmi tendenciák mindenképpen új alkalmazkodási technikák kialakítását teszik szükségessé, amely kihathat az intézményi képzési rendszer átgondolására is, ugyanakkor az iskola közegén belül is meg kell keresni az esetleges kiigazításra váró pontokat.

A főépület jelenlegi állapota erősen igényli a megújulást.– Akkor „minisztérium, a megye és a város”, most összefogás, támogatás, pályázat...

„Az alaki fegyelemre sokat adó gimnázium minden nemzeti, egyházi, városi, iskolai ünnepély vagy tornabemutató dísze volt. Nagy gondot fordított arra az iskola, hogy a jövő felnőttjei határozott fellépésű, helyes magyarsággal beszélő, udvarias viselkedésű emberekké váljanak. Változatlanul erős volt az énekkar és a zenekör.”

A közelmúltban is láttuk, hallottuk a városban ennek megnyilvánulásait, de azt gondolom, fel lehet vállalni, hogy ez a jövőben még inkább így legyen!

Intézményvezetői pályázati keretek között kissé rendhagyó történelmi párhuzam talán nem szükségtelen abból a szempontból, hogy lássuk az elődök törekvését, munkáját, eredményeit és próbáljunk belőle építkezni.

A nehézségek, a „megszorítások, a kényszerként felfogott körülmények” gúzsba köthetik a tenni akarást, és korlátozzák az előrelépést.

Éppen a Földes Ferenc Gimnázium régmúltjának eseményei bizonyítják, hogy a nagy változások új fejlődésnek adhatnak keretet, egy olyan megújulásnak, aminek nyertesei mindazok, akik – akár diákként, akár tanárként – nyitottak, befogadóak, együttműködésre képesek.

*„Tudnod kell, melyik kikötő felé tartasz,
mielőtt be akarnád fogni a jó szelet, mely
odarepít.”*

(Seneca)

Helyzetelemzés

Jelen helyzetelemzés két területet érint, és a jövőre vonatkozó tervezést is érinti.

Egyfelől azon gazdasági – társadalmi szituáció rövid bemutatását, amelyben az intézménynek el kell tudnia helyezni magát, meg kell találnia helyét, lehetőségeit és jövőjét, másfelől az iskola jelenlegi konkrét viszonyait.

Mindkét területen az átfogó leírást tartom szükségesnek, mivel az első szempont esetében terjedelmi korlátok behatárolják a részletes kifejtést, a másik ponton pedig világosan látom azt, hogy az intézményben benn dolgozók, vezetők, nálam sokkal részletesebb tudással rendelkeznek a gimnázium belső életéről, valamint ismerik azokat a tényezőket, tendenciákat is, amelyek a szám adatok mögött húzódnak, és ami árnyalhatja egy-egy statisztikai adatnak a tényét. E körben a külső megítélés tükrében tudom a bemutatást megadni.

A külső körülmények

Általános meghatározás, hogy az iskola élete elválaszthatatlan azoktól a körülményektől, amelyek között eredményesen kell működnie. Ebben a körben a legjelentősebb tényező az az oktatáspolitikai átalakulás, amely az elmúlt két évben elkezdődött, és a Nemzeti Köznevelésről szóló CXC. törvény megjelenésével és folyamatos hatályba lépésével adja meg a törvényi háttérrel az iskolákat érintő változásoknak.

Természetesen több további törvényi szintű szabályozót – és ezekhez kapcsolódóan jelentős számú rendeletet - is föl lehet sorolni, amelyek áttételesen

hatással vannak akár a napi működésre is, de ettől e keretek között el kell tekinteni. Mindezen a jogszabályok köre mára már teljessé vált ahhoz, hogy felelősen lehessen a jövőről gondolkodni, hogy biztonsággal lehessen mind szervezeti kereteket, mind szakmai tartalmat tervezni.

Az oktatáspolitikai koncepció változás következtében létrejövő köznevelési rendszer minden területen gyökeresen eltér a közoktatás rendszerétől eltérő megszokott megoldásoktól. A köznevelés rendszerében az ágazati irányítások mellett az állam konkrét oktatásszervezési teendőket is ellát, valamint átvette az intézményfenntartással járó feladatokat, állami feladattá minősítve a köznevelés, mint szolgáltatás végrehajtási teendőit is. Mindezekből következően a hatósági ellenőrzés a szakmai ellenőrzés területén megjelennek az állami jogosítványok. Az önkormányzatok az állami fenntartói feladatok végrehajtásában a működtetői tevékenység ellátásában közreműködnek. (A működtetés lényege, mint mára már beazonosíthatóan látszik, a feladatellátáshoz kapcsolódó ingó és ingatlan vagyon üzemeltetése.)

2013. január 1-jén hatályba lépett a köznevelésről szóló törvény 74. §-ának (1)-(3) bekezdése, amelyek alapján az állam kötelezettségévé vált, hogy az óvodai nevelés kivételével gondoskodjon a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. Ugyanezen dátummal pedig hatályát veszítette a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény a helyi önkormányzatok feladatellátási kötelezettségét szóló 85-91. §-a. A köznevelési intézmény, mint költségvetési szerv megszűnt (a Magyar Államkincstár ilyen módon törlésre került). Az állami intézményfenntartói központba beolvadt köznevelési intézmények a központ önálló, jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységeként működnek tovább. Az intézmények jogalanyisága a köznevelési törvény szerint a szakmai önállóságban ragadható meg. Ez konkrétan annyit jelent, hogy szakmai tekintetben ezen intézmények önállóak, működésükkel, szervezetükkel kapcsolatosan minden olyan ügyben döntenek, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe. Ebből következően kell az intézményeknek jelen esetben a Földes Ferenc

Gimnáziumnak is meghozni minden olyan döntést, ami belefér a jogalanyiség tartalmába, ugyanakkor a minél hatékonyabb intézményi működést és távlati célok megvalósítását is biztosítja.

A szakmai önállóság továbbra is magában foglalja a tanulók felvételével kapcsolatos igazgatási ügyekben való döntés lehetőségét, továbbá a tanulókkal kapcsolatos más határozati jogot és köteleességet. A tanulókkal való foglalkozás feladataihoz szükséges feltételek megteremtését össze kell kapcsolni mindazon szempontokkal, amelyeket a pedagógusok munkaidejének bekövetkező változása indokol.

Az intézményi szabályzatok elkészítésének joga és kötelezettsége (pedagógiai program, házirend, szervezeti és működési szabályzat) olyan területe továbbra is a szakmai önállóságnak, amelyet az intézménynek kötelessége a számára legfontosabb irányvonalak mentén tartalommal megtölteni. Ez a jogszabályi határidőkre tekintettel megtörtént.

Az intézmény ugyanakkor nem tekinthető jogalanynak gazdálkodási kérdésekben, valamint nem munkáltatója mindazoknak, akik ténylegesen ellájtják a pedagógiai tevékenységet és a nevelő – oktató munka szervezését.

Az új helyzet által indukált változás, ami új elvárásokat jelenít meg az intézmények számára, és ami a felkészülés azonnali elkezdését indokolja, hogy a pedagógus minősítés, valamint a szakfelügyelet ellátása belép a köznevelés rendszerébe.

A fenti változások újfajta közelítést, szemlélet igényelnek. Meg kell találni azokat a kapcsolódási pontokat, területeket, amelyek révén az intézmény a leghatékonyabban tud működni és kitölteni mind teljes tartalommal a szakmai önállóságban megjelenő lehetőségeket.

További, mindenképpen tekintetbe veendő tényezőt jelent a külső körülmények körében a demográfiai helyzet alakulása. Az intézmény reagálni kényszerül arra a gyermekszám csökkenésre, ami az elmúlt években radikálisan kezdte érinteni a középiskolákat. Történt pedig mindez akkor, amikor Miskolcon teljes évfolyami lefedettséggel működtek már az egyházi illetve egyéb fenntartásban álló gimnáziumok. Olyan kihívás ez, ami megélhető kényszerként is, de meglátható benne a versenyhelyzet által adódó lehetőség az előrelépésre, a mind teljesebb szakmai megfelelésre. A képzők számának esetleges alakításában az új fenntartónak lesz szerepe.

A társadalmi átalakulás, az ehhez kapcsolódó jogszabályi környezetnek való megfelelés, a demográfiai változásokra való reagálás egy-egy szegmens lehet, ami lehetőséget adhat az intézmény számára a megújulására, a megkezdett munka nagyobb ívű, lendületesebb továbbvitelére, új törekvések megfogalmazására, új szempontok beemelésére.

Ahogy a gimnáziumot kívülállóként láthatjuk

Az intézménybe „kívülről” pályázatot benyújtó aspiráns helyzetének specialitását az adja, hogy nem rendelkezhet a teljes körűen információkkal az iskola mindennapjairól, hiszen nem köti oda az élete, a munkája, ugyanakkor mivel az intézmény vezetésére pályázik, mindenképpen elvárható tőle, hogy az intézményre vonatkozó ismeretek birtokában legyen.

Ismereteimet olyan csatornákból igyekeztem beszerezni, amelyek betekintést adnak az intézményi munka egészére, ugyanakkor egy-egy részterületre is, hitelesek és kellően informatívak.

Az oktatásról - tényszerűen

Az intézmény - Alapító okirata szerint - 6, 5 és 4 évfolyamos gimnáziumi képzést folytat nappali tagozaton, valamint esti - levelező tagozatot működtet. Székhelye: 3525 Miskolc, Hősök tere 7., telephelyei a digitális középiskolai képzésben Encsen, Mezőkövesden, Tiszaújvárosban, Szerencsen, Sárospatakon és Edelényben találhatóak.

Alapfeladata a gimnáziumi nevelés-oktatás, valamint alapfeladatában ellátja a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelését-oktatását. (Az Alapító okirat KIR elektronikus rendszerbe feltöltött változata a 2012. június 21-ei állapotot jeleníti meg, azóta eltelt időben a köznevelési törvénynek való megfeleltetése nem történt meg.)

Az Alapító okirat nevesíti továbbá az alábbi feladatellátási területeket:

- Arany János Tehetségprogram keretében az 5 évfolyamos gimnáziumi oktatás;
- tehetséggondozó középiskola működtetése;
- emelt szintű matematika oktatás;

- emelt szintű biológia oktatás;
- emelt szintű kémia oktatás;
- emelt szintű történelem oktatás;
- digitális középiskola működtetése.²

A gimnázium létszámadatai - kapott információk alapján - az alábbiak szerint alakult:

Az iskolában jelenleg 24 osztály működik. Az indítható osztályok számában az elmúlt évek fenntartó szempontjai hoztak változást, ami a mennyiségi mutatón túl az iskola képzési irányultságára is hatással volt.

A 2012/2013-as tanévben - az elérhető adatok szerint - történelem orientációjú képzésre nem volt beiskolázási lehetőség, amely a 2011-es fenntartói döntés eredménye. A történelem orientációjú csoport megszüntetésével tovább erősödött az iskola természettudományi profilja, amely pedig a 2008-as fenntartói szándék intézményre gyakorolt hatására már ettől kezdődően jelentkezett. A tendencia számos pozitívumot hordoz magában, ugyanakkor véleményem szerint a humán képzés hiánya csökkenti a oktatási paletta sokszínűségét és szűkíti a tehetséggondozás lehetőségét.

A 2012/2013-as tanévtől 1 osztállyal kevesebb indult. A tanulók osztályonkénti létszáma csökkent, az intézményben korábban megszokott létszámokhoz képest. Voltak olyan intézményi tényezők is, amelyek hozzájárultak jelentkezők számának csökkenéséhez. Ezek okát, tartalmát valószínűleg feltárta az intézmény, és megtette a szükséges intézkedéseket a további beiskolázásokra vonatkozóan.

A 2013/2014-es tanévre vonatkozóan kiadott Továbbtanulási tájékoztató – Gimnáziumok 2013 az alábbi adatokat tartalmazza³:

² http://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso/Intezmenykereso/Intezmeny/Index/029379

³ Gimnáziumok továbbtanulási tájékoztatója 2013, 48.o.

Tanulmányi terület (évfolyamok száma, alkalmazott tanterv típusa, az oktatás fő jellemzői, stb.)	Felvehető	
	osztály	fő
4 évf. emelt szintű fizika tantervű	0,5	16
4 évf. emelt szintű kémia tantervű	0,5	16
4 évf. emelt szintű biológia tantervű	0,5	18
4 évf. emelt szintű matematika tantervű	0,5	18
5 évf. angol nyelvi előkészítő osztály	0,5	17
5 évf. Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja	0,5	17

A jelentkezők számára vonatkozó adatokat a gimnázium honlapján tagozatonként megjelenítve olyan vonatkozásban lehetett megtalálni, hogy mennyien vettek részt a felvételi eljárásban.

Tagozat/csoport	Létszám
6 osztályos általános tagozat	78
6 osztályos speciális matematika tagozat	46
Biológia tagozat	67
Kémia tagozat	41
Nyelvi előkészítő	77
Speciális matematika	70
Fizika tagozat	45

A pontszámok alakulása érdekes képet mutat az intézménybe jelentkezett tanulók teljesítményéről.⁴

Kiadja: B-A-Z Megyei Pedagógia Szakmai, Szakszolgálati, Közművelődési és Sportintézet; felelős kiadó:

⁴ <http://ffg.hu/dok/20130308.pdf>
<http://ffg.hu/dok/20130308.pdf>

Megnevezés	6 osztályos általános tagozat (max. 160)	6 osztályos speciális matematika tagozat (max. 160)	Biológia tagozat (max. 170)
Legalacsonyabb elért pontszám	68	81	80
Legmagasabb elért pontszám	146	146,5	156

Megnevezés	Nyelvi előkészítő	Speciális matematika (max. 160)	Fizika tagozat (max. 170)	Kémia tagozat (max. 170)
Legalacsonyabb elért pontszám	90,5	64,5	88,5	87
Legmagasabb elért pontszám	144	149	150	159

Ha a pontszámok megoszlását részletesen is megnézzük, azt gondolom, hogy a korábbi években nyújtott teljesítményhez képest valamelyest csökkenés látszik, de az intézménybe jelentkezők bemeneti eredményei hordozzák a képzési idő végén – illetve közben is - megnyilvánuló eredményesség lehetőségét. Ehhez azonban a további tényezők erősítése is szükséges.

A levelező tagozaton a jelentkezők számában – köztudomású információk szerint – erős visszaesés tapasztalható ebben az intézményben is. A szám adatok alakulása a jövőbeli változtatás szükségességének tendenciáját vetíti előre, ami képzés kifuttatását célozza. Ennek természetesen lesznek egyéb vonzatai is, de az iskola arculatának erősítését föl vállalva többféle lépés megtétele is szükséges.

A digitális középiskola, amely viszonylag a közelmúltban indult el az intézmény keretei között, a telephelyek számából következően nagy népszerűsége tett szert, amit a digitális technika terjedése is előmozdít.

A képzésben használt – intézményi keretek között kialakított - digitális formák, tananyag beemelése mindenképpen hasznos lehet a nappali tagozatos képzésben is.

Személyi feltételek alakulása

Az intézmény honlapján megtalálhatóak az intézményben foglalkoztatott pedagógusok létszámára vonatkozó adatok (2012).

Teljes munkaidőben alkalmazott pedagógusok létszáma	56
Óraadó pedagógus	2

Az elmúlt időszakban megfigyelhető a nyugdíjba vonuló pedagógusok magas száma. Munkaviszony más ok miatt szinte nem is szűnt meg.

A pedagógusok végzettsége az előírásoknak teljes körűen megfelel, közülük sokan vesznek részt az emelt szintű érettségi vizsgáztatásban, illetve rendelkeznek az előírton kívül is további végzettségekkel résztvevői a továbbképzéseknek.

A tantestületnek több országosan is elismert tagja van, kutatásokban, szakmai fórumokon, versenyeken kapnak feladatokat, szakértőként tevékenykednek. Szakmai múltjuk a szaktanácsadói rendszer megújuló keretei között is megalapozza munkálkodásukat. Kellő motiváltsággal az iskola menedzselését ilyen módon is folytatni lehet.

Az intézmény gazdálkodásában a 2013. január 1-jével kialakult helyzet ezen a területen teljes körűen új állapotot hozott, ezért az elmúlt időszak számainak ismeretéből messzemenő következtetéseket levonni nem lehet. A finanszírozás új formája alapvetően hoz új elemeket a gazdálkodás

vonatkozásában. Biztos azonban, hogy a pályázati források beemelése az eddiginél nagyobb szerepet fog kapni egyes fejlesztések finanszírozhatóságában.

A pedagógiai munka

Az intézményben tanító tanárok személyükben is garanciái a pedagógiai munka eredményességének. Amennyiben a pedagógusok egyénenként befektetett munkája találkozik a közösség egészének igényével és együttműködésével, az eredmények látványosak lehetnek. A pedagógiai munka alapvető tendenciáit az intézmény pedagógiai programja kell, hogy tartalmazza. Az intézmény honlapján ez a dokumentum sajnálatosan nem érhető el. Elérhetőek ugyanakkor azok az adatok, amelyek – egy-egy meghatározott szempontból- képet adnak az intézményben folyó munkáról.

Objektív mérési eredményeket szolgáltat az országos kompetenciamérésről szóló adatközlés, így ennek néhány eleme beemelésre kerül a pályázatomba is:

Összefoglalás a 2012. évi kompetencia mérés eredményeiről

Az intézmény létszámadatai

Évfolyam	Képzési forma	Tanulók száma	
		Összesen	A jelentésben szereplők
8.	6 évfolyamos gimnázium	39	38
10.	6 évfolyamos gimnázium	38	33
10.	4 évfolyamos gimnázium	165	153

Átlageredmények

Mérési terület	Évfolyam	Átlageredmény (megbízhatósági tartomány)	
		Az intézményben	Országosan
Matematika	8.	1834 (1797;1875)	☺ 1612 (1611;1613)
	10.	1858 (1842;1874)	☺ 1632 (1631;1633)
Szövegértés	8.	1786 (1755;1820)	☺ 1567 (1566;1568)
	10.	1772 (1754;1792)	☺ 1603 (1602;1604)

- ☺ Az intézmény eredményénél szignifikánsan alacsonyabb az adott érték
- ☹ Az intézmény eredménye nem különbözik szignifikánsan az adott értéktől
- ⊗ Az intézmény eredményénél szignifikánsan magasabb az adott érték

A telephely létszámadatai

Évfolyam	Képzési forma	Tanulók száma			
		Összesen	A jelentésben szereplők	CSH-indexszel rendelkezők	A 2010-es eredménnyel is rendelkezők
8.	6 évfolyamos gimnázium	39	38	37	38
10.	6 évfolyamos gimnázium	38	33	29	29
10.	4 évfolyamos gimnázium	165	153	133	145

Átlageredmények

Mérési terület	Évf.	Képzési forma	Átlageredmény (megbízhatósági tartomány)					
			A telep- helyen	Országos	Az első viszonyítási csoport		A második viszonyítási csoport	
					Neve	Eredménye	Neve	Eredménye
Matematika	8.	6 évf. gimn.	1834 (1797;1875)	☺ 1612 (1611;1613)	6 évf. gimn.	☺ 1744 (1741;1748)	Nagy 6 évf. gimn.	☺ 1788 (1783;1792)
	10.	6 évf. gimn.	1940 (1912;1976)	☺ 1632 (1631;1633)	6 évf. gimn.	☺ 1816 (1812;1820)	Nagy 6 évf. gimn.	☺ 1852 (1847; 1856)
	10.	4 évf. gimn.	1840 (1821;1859)	☺ 1632 (1631;1633)	4 évf. gimn.	☺ 1727 (1725;1728)	Nagy 4 évf. gimn.	☺ 1753 (1751;1755)
Szövegértés	8.	6 évf. gimn.	1786 (1755;1820)	☺ 1567 (1566;1568)	6 évf. gimn.	☺ 1718 (1714;1722)	Nagy 6 évf. gimn.	☺ 1757 (1752;1763)
	10.	6 évf. gimn.	1762 (1724;1792)	☺ 1603 (1602;1604)	6 évf. gimn.	☺ 1768 (1765;1771)	Nagy 6 évf. gimn.	☺ 1795 (1791;1798)
	10.	4 évf. gimn.	1774 (1754;1798)	☺ 1603 (1602;1604)	4 évf. gimn.	☺ 1706 (1705;1708)	Nagy 4 évf. gimn.	☺ 1731 (1729;1732)

- ☺ A telephely eredményénél szignifikánsan alacsonyabb az adott érték
- ☹ A telephely eredménye nem különbözik szignifikánsan az adott értéktől
- ☹ A telephely eredményénél szignifikánsan magasabb az adott érték

A telephely eredménye a tanulók CSH-indexének tükrében

Mérési terület	Évfolyam	Képzési forma	A tényleges eredmény a várhatóhoz képest	
			Országos regresszió alapján	A megfelelő képzési forma/településtípus telephelyeire illesztett regresszió alapján
Matematika	8.	6 évf. gimn.	☺	☹
	10.	6 évf. gimn.	☺	☹
	10.	4 évf. gimn.	☺	☺
Szövegértés	8.	6 évf. gimn.	☺	☹
	10.	6 évf. gimn.	☹	☹
	10.	4 évf. gimn.	☺	☺

- ☺ A telephely eredményénél szignifikánsan alacsonyabb az adott érték
- ☹ A telephely eredménye nem különbözik szignifikánsan az adott értéktől
- ☹ A telephely eredményénél szignifikánsan magasabb az adott érték

A számok – nemcsak az itt megjelenítettek - jelzik, hogy a családi háttér alapján prognosztizálható eredménynél a tanulók jobban teljesítenek. Több év ilyen jellegű méréseit áttekintve pedig megállapítható, hogy az intézményi teljesítményben nagy ingadozások nincsenek. Az eredmények alakulását vizsgálva az intézményen belül, a háttévfolyamos képzésben résztvevők eredményei a jobbak.

Érettségi és felsőoktatási mutatók

A pedagógia munka eredményessége az érettségi és felvételi statisztikákban is megjelenik. E tekintetben az iskola az elmúlt években

viszonylagosan tudott jó eredményeket felmutatni. Ez azt jelenti, hogy az eredmények nem rosszak, de a versenytársakhoz képest csökkenést mutatnak.

A közzétett, felvételi, érettségi eredményességi szempontokra tekintettel összeállított statisztikai mutatók az iskola eredményességének csökkenését jelezték vissza. Például a 2012-es középiskolai rangsor a vidéki középiskolákról, a 10-ik helyen hozta a Földes Ferenc Gimnáziumot.⁵ (További rangsorok szerepeltetése megítélésem szerint szükségtelen, mivel az adatok mindenki számára ismertek.)

Tanórán kívül

Az intézményben a tanórán kívüli foglalkozások között jelennek meg szakkörök, tudományos diákkörök, alkotókörök, a színjátszó kör, az énekkar és a sportegyesület tevékenysége, rendezvényei.

Az általános iskolákkal való kapcsolattartást jelzi, hogy tehetséggondozó szakköröket, szerveznek különböző tantárgyakból, valamint az iskolák tanulóit az intézmény által szervezett versenyekbe vonják be.

Szabadidős- és sportrendezvények körében nyári vándortáborok, vízitáborok, sítáborok, túraverseny, iskolai bajnokságok, sportnap, tanulmányi kirándulások, nulladéves táborok kerülnek megrendezésre.

Az iskola széles nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik. Testvériskolák vannak Európa számos pontján, valamint szakmai kapcsolat van a határon túli magyar középiskolákkal.

A nevelés területét is érintő szabadidős programok gazdag kínálata megjelenik az intézményről képet adó iskolai kiadványokban, az évkönyvekben, ami az iskolai PR tevékenység részeként is értékelhető. Az iskolai rendezvények,

⁵ http://eduline.hu/kozoktatas/2012/8/22/Kozepiskolai_rangsor_2012_7ODZJ0

diákprogramok köre ugyanakkor, melyekre az utalás a teljesség igénye nélkül történt, a közös továbbgondolkodást is igényli.

Tehetséggondozás

Az intézményben mindenki előtt ismert, hogy milyen nagy múltra tekint vissza a tehetséggondozás. Ennek biztosítékai a tagozatok, az iskolában működtetett szakkörök.

A tehetséggondozás eredményei az intézmény versenyeredményeiből tükröződnek vissza leginkább, amelyek városi és országos szintre ismertek. Az elmúlt tanévre vonatkozóan erről áttekintést szintén az intézmény honlapjáról lehet szerezni, amely oldalakon keresztül sorolja a különböző szintű azon versenyeket a tanulók és felkészítő tanárok nevével, ahol az iskola tanulói kiváló eredménnyel szerepeltek.⁶

Az intézménybe beiskolázott tanulók a korábbi évek tapasztalatai szerint az átlagosnál magasabb követelményeket képesek teljesíteni, a velük való foglalkozás, amely jelentős többletmunkát és egyre több energiát igényel, nagy hagyományokkal rendelkezik az intézményben. Fontos szempont a tehetséggondozás számára a továbbiakban is az országos eredményekre koncentrálni.

Az iskola 2008-ban elnyerte a Tehetséggondozó Középszintű Iskola címet. Az iskola Akkreditált Kiváló Tehetségpont, a Nemzeti Tankönyvkiadó referenciaiskolája, a Miskolci Egyetem és a Debreceni Egyetem partneriskolája.

⁶ <http://ffg.hu/iskolankrol/eredmenyek>

A jövő tervezéséről

Pályázatomban - a lehetőségekhez képest - igyekeztem érinteni az iskola elmúlt éveinek jelentősebb tevékenységeit és általános helyzetét.

A felsorolást és részletezést még hosszú oldalakon lehetett volna folytatni, de azt gondolom, hogy jelen dokumentumnak azok az elemek a meghatározói, melyek a következő időszakra vonatkozó tervezésre és elképzelésekre vonatkoznak.

Másrészt a közvélemény számára ismert, hogy milyen helyet foglalt el az intézmény az ország és szűkebb pátriánk neveléstörténetében, de ugyanakkor azok a tendenciák is sem hanyagolhatók el, amelyek a korábbi, intézmény hírnevét megalapozó időszakhoz képest lassulást, bizonyos területeken visszaesést jelentenek.

A múlt lehet jó alap, adhat okot büszkeségre, de a jelenre, illetve ebből kiindulva a jövőre kell koncentrálni. A Földes Gimnázium nem jelenthet nosztalgikus életérzést, a Földeshez tartozás megfelelő önbizalmat kell, hogy adjon mindenkinek, aki az intézmény falai között dolgozik vagy tanul.

Meghatározott területeken és határozott vonulat mentén kell megtenni az intézmény új körülményekhez való igazítását. A távlati feladatellátás csak akkor lehet eredményes, ha megvannak azok a csomópontok, amelyekre építeni kell. Ezen területek körében a legfontosabb teendők a hagyományokat megőrző pozíciójavítás, a megítélésben megjelenő kérdőjelekre adott megfelelő válaszok megfogalmazása.

A dokumentumban a helyzetelemzés viszonylag rövidre fogott utalások a konkrét problémákra nem tértek ki, ezekről elégséges akkor beszélni, ha összeáll a stratégiai tervezés, amelynek megvalósítói a vezetőivel együttműködő nevelőtestület, és partnerek benne a szülők és diákok.

Olyan új szellemiségre van szükség az intézményben, amely megőrzi a minőséget, ugyanakkor bármilyen innovációra képes. Teljesíti az új társadalmi kihívások által generált követelményeket, a jogszabályi feltételeknek való megfelelést és az oktatásgazdaságossági szempontoknak is megfelel.

A következő 5 évnek az intézményben a belső megerősítés és megerősödés időszakának kell lenni. Ennek az iskola külső kapcsolataiban és kommunikációjában is meg kell jelennie. Kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani a nevelésnek, amit az oktatáspolitikai szemléletváltás mellett az ifjúsággal való felelős törődés is indokol.

Az oktatás területén az erőket – a már ismert, de továbbfejleszhető - magas szintű szakmai munkára és a sok esetben hiányosságokat mutató meglévő tárgyi feltételek célirányos fejlesztésére kell koncentrálni.

Jelen tervezés – a társadalmi elvárások, oktatáspolitikai koncepció ismeretében - csak főbb irányokat jelez, amelyek mentén a jövőben haladni lehet. Nem létezhet egy vezetői program az érintettek együttműködése nélkül. Lehet az bármennyire részletes vagy komplex, elfogadott és támogatott, ha a napi gyakorlat adta szituációkhoz nem történik meg a hozzáigazítása, illetve nem reagál a kihívásokra, sikere megkérdőjelezhető.

A Nemzeti köznevelési törvény bevezetés óta eltelt időszakban jelentős lépések megtételére került sor a magyar oktatásügy rendszerében. A szakmai munka szeptembertől már a megújult tantervi szabályozás mentén haladhat, ugyanakkor vannak még olyan területek, amelyeken a szabályozók megjelenése még várat magára, vannak nyitott kérdései a finanszírozásnak is. Az

oktatáspolitikai koncepció az ígért és várt rendeletekkel teljessé válva megfelelő keretet adhat az intézményi munkához, de az ezekre alapozódó előzetes tervezés hiányukban nem képzelhető el.

A vezetői tervezés koncepcionális jellegét az is befolyásolja, hogy olyan gyors változások jellemzik köznevelésünk rendszerét, amelyek az aprólékos minden részletre kiterjedő elgondolások létjogosultságát megkérdőjelelik. Alapvetően határozza meg a tervezés szempontjait az új körülményekhez való alkalmazkodás igénye. Mivel a köznevelés rendszerében teljes körű az átalakítás szándéka, ezért az oktatásnak, nevelésnek az intézményi átgondolását – minden köznevelési intézményben – kiírt vezető pályázattól függetlenül is – minden területre kiterjedően meg kell tenni.

"A vezetés cselekvést jelent, nem pozíciót."

(Donald H. McGannon)

Összegzés

Fenntartóváltást követő időszakban, a vezetőváltás esetében mi lehetne annál fontosabb, mint a kiszámíthatóság, a nyugodt munka biztosítása.

Ha egy intézménybe új vezető kerül, felméri a helyzetet, számba veszi az erőforrásokat és mielőbb munkához lát.

A munkatársakkal való együttműködésben aztán a tervezésben elgondolt körvonalak megtelhetnek tartalommal. Kapcsolatokat építve, a lényegre koncentrálva.

Közös érdekek mentén haladhat a munka, lehet eleinte kicsit lassabban, de a nyugalom légkörében.

Szeretnék hozzájárulni ahhoz, hogy az iskola a város olyan intézménye legyen, amely méltó múltjához, de a jövőre koncentrálva hozza meg napi döntéseit és látja el a jelen feladatait.